

VẬN DỤNG TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH VỀ ĐẠO ĐỨC, TƯ CÁCH NGƯỜI CÁN BỘ QUÂN ĐỘI TRONG XÂY DỰNG ĐỘI NGŨ CÁN BỘ QUÂN ĐỘI HIỆN NAY

BÙI TRUNG VƯƠNG

Trường Đại học Nguyễn Huệ

Ngày nhận bài: 24/02/2022; Ngày phản biện, biên tập và sửa chữa: 28/02/2022; Ngày duyệt đăng: 04/03/2022

ABSTRACT

Ho Chi Minh's thought on morality and qualities of military officers still has its theoretical value and practical vitality. Therefore, studying and applying his thoughts and teachings to renew the quality of training for the both "moral" and "expert" army cadres is absolutely necessary today.

Key words: Ideology, moral, quality, construction, cadre.

Tư tưởng của Chủ tịch Hồ Chí Minh về đạo đức, tư cách người cán bộ quân đội có nhiều giá trị to lớn cả về lý luận và thực tiễn trong việc xây dựng đội ngũ cán bộ quân đội đủ năng lực, phẩm chất đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ của các giai đoạn cách mạng, nhất là thực hiện chủ trương của Đại hội Đảng toàn quốc lần thứ XIII: “Đến năm 2025, cơ bản xây dựng quân đội, Công an tinh, gọn, mạnh, tạo tiền đề vững chắc, phấn đấu năm 2030 xây dựng quân đội nhân dân, Công an nhân dân cách mạng, chính quy, tinh nhuệ, hiện đại; vững mạnh về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ”(1). Vấn đề đạo đức, tư cách của người cán bộ quân đội cũng chính là một nội dung quan trọng gắn liền với xây dựng quân đội luôn vững mạnh về chính trị. Vì thế, nghiên cứu, vận dụng tư tưởng của Người vào xây dựng đội ngũ cán bộ quân đội “vừa hồng, vừa chuyên” đáp ứng yêu cầu xây dựng quân đội trong giai đoạn hiện nay là hết sức cần thiết.

Tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức, tư cách người cán bộ quân đội được đề cập trong nhiều bài nói, bài viết của Người đối với việc xây dựng lực lượng vũ trang nhân dân, thể hiện tập trung ở những điểm cơ bản sau:

Thứ nhất, phẩm chất chính trị. Chủ tịch Hồ Chí Minh khẳng định, chủ nghĩa Mác - Lê-nin là nền tảng tư tưởng của Đảng, của quân đội ta

Người coi vấn đề xây dựng bản lĩnh chính trị, bản chất giai cấp là mấu chốt nhất của người cán bộ quân đội. Theo Hồ Chí Minh: “quân sự mà không có chính trị thì như cây không có gốc, vô dụng lại có hại”(2), chính trị của người cán bộ quân đội “biểu hiện ra trong lúc đánh giặc”(3). Người chỉ ra đặc trưng về bản chất của quân đội, của cán bộ quân đội ta là: “Trung với Đảng, hiếu với dân, sẵn sàng chiến đấu hy sinh vì độc lập tự do của Tổ quốc, vì chủ nghĩa xã hội. Nhiệm vụ nào cũng hoàn thành, khó khăn nào cũng vượt qua, kẻ thù nào cũng đánh thắng”(4). Bản chất này biểu hiện rõ ở các mối quan hệ xã hội, cũng như mục tiêu chiến đấu của người cán bộ quân đội, trong đó nét tiêu biểu tập trung nhất là trung với Đảng, hiếu với dân.

Trung với Đảng, hiếu với dân là chuẩn mực cơ bản, bao trùm nhất về phẩm chất của người cách mạng nói chung và của người cán bộ quân đội nói riêng. Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, “trung” đối với với cán bộ quân đội là trung thành tuyệt đối với Tổ quốc, với nhân dân, với cách mạng, với Đảng. Tổ quốc, nhân dân, cách mạng và Đảng là người sinh thành, giáo dục, rèn luyện quân đội và đội ngũ cán bộ quân đội ta từng bước trưởng thành. Lòng trung thành đó thể hiện ở tinh thần quyết tử cho Tổ quốc quyết sinh; vì độc lập, tự do của Tổ quốc, vì chủ nghĩa xã hội, vì sự nghiệp bảo vệ Đảng, bảo vệ chính quyền và thành quả cách mạng... Còn “hiếu”, theo Người, đó là tinh thần tận tụy phục vụ nhân dân. Đã là người cán bộ quân đội thì dù cấp bậc cao hay thấp, dù ở cương vị nào cũng đều phải cố gắng để xứng đáng là người đầy tớ trung thành và tận tụy của nhân dân. Bởi lẽ, theo Người “quân đội ta là quân đội nhân dân, do dân

đề ra, vì nhân dân mà chiến đấu”(5). Do đó, Người dạy “minh đánh giặc là vì nhân dân. Nhưng minh không phải là “cứu tinh” của dân, mà mình có trách nhiệm phụng sự nhân dân”(6). Với ý nghĩa đó, Người luôn nhắc nhở đội ngũ cán bộ quân đội phải giữ gìn truyền thống trung với Đảng, hiếu với dân, chỉ có như vậy mới giúp cho người cán bộ quân đội xác định đúng mục tiêu chiến đấu, phân biệt rõ bạn và thù, kiên định với lập trường giai cấp, đoàn kết tốt, kỷ luật nghiêm... và luôn hoàn thành xuất sắc mọi nhiệm vụ được giao.

Thứ hai, đạo đức, lối sống, năng lực. Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu, người cán bộ quân đội phải thực sự hiểu biết về phẩm chất, đạo đức, lối sống

Cán bộ quân đội phải luôn luôn tu dưỡng đạo đức cách mạng, đó là: cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư. Phải thật thà ngay thẳng, nghiêm túc tự phê bình và phê bình. Phải khiêm tốn, thực sự cầu thị, không chủ quan kiêu ngạo, có ý thức lo trước thiên hạ, vui sau thiên hạ; nói đi đôi với làm và phải mẫu mực để chiến sĩ noi gương, học tập. Người dạy: mỗi người chỉ huy về quân sự cũng như về chính trị phải làm kiểu mẫu. Người nhắc nhở cán bộ quân đội “từ tiêu đội trưởng trở lên, từ tư lệnh trở xuống phải săn sóc đời sống vật chất và tinh thần của đội viên... Bộ đội chưa ăn cơm, cán bộ không được kêu mình đói. Bộ đội chưa đủ áo mặc, cán bộ không được kêu mình rét. Bộ đội chưa đủ chỗ ở, cán bộ không được kêu mình mệt”(7) và “cán bộ phải thương đội viên... có thân đội viên như chân tay, thì đội viên mới thân cán bộ như ruột thịt”(8).

Bên cạnh đó, Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng đặc biệt phê phán những biểu hiện của chủ nghĩa cá nhân, xem đó là kẻ địch hết sức nguy hiểm đối với người cán bộ quân đội và Người yêu cầu chống giặc này như chống giặc ngoại xâm. Người chỉ ra chủ nghĩa cá nhân sinh ra trăm thứ bệnh, như: quan liêu, hách dịch, tham ô, hủ hoá, lãng phí, xa hoa... làm tha hoá, biến chất người cán bộ. Lịch sử đã ghi lại nhiều bài học của Chủ tịch Hồ Chí Minh về giáo dục, rèn luyện cán bộ trong quân đội với thái độ rất khoan dung, nhân ái, song cũng rất cương quyết. Người rất đau lòng khi phải xử lý kỷ luật những cán bộ quân đội do thiếu ý thức mà vi phạm nghiêm trọng đến phẩm chất đạo đức của người quân nhân.

Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu cán bộ quân đội phải vững vàng về chính trị, giỏi về chuyên môn; nghề nào cũng phải học, phải thông thạo, bởi lẽ chỉ có nhiệt tình không thôi thì chưa đủ, mà còn phải có tri thức nữa. Người căn dặn đội ngũ cán bộ quân đội phải “học tư tưởng chiến lược, chiến thuật, học cách dạy bộ đội đánh giặc, học phương pháp chỉ huy chiến đấu”(9); đồng thời, “phải ra sức học chính trị...; văn hoá, cần phải nâng cao lập trường và tư tưởng của giai cấp công nhân”(10). Người chỉ rõ việc học tập lý luận không phải chỉ thuộc lòng từng câu, từng chữ, mà phải nắm vững bản chất cách mạng và tinh biện chứng khoa học của chủ nghĩa Mác - Lê-nin để vận dụng và giải quyết đúng đắn trong lĩnh vực quân sự, quốc phòng; thực hiện nhiệm vụ cụ thể ở đơn vị thể hiện vai

trò, vị trí của người cán bộ. Đồng thời, Người phê phán những biểu hiện lệch lạc, như: chỉ coi trọng kinh nghiệm mà xem thường lý luận, hoặc chỉ coi trọng lý luận mà xem nhẹ kinh nghiệm. Người căn dặn: học phải đi đôi với hành, lý luận phải liên hệ với thực tiễn; thao trường, bài tập gắn với chiến trường, không lý thuyết suông, giáo điều sách vở.

Thứ ba, phong cách và tác phong làm việc

Chủ tịch Hồ Chí Minh luôn căn dặn cán bộ quân đội phải thực sự gương mẫu, dân chủ, cởi mở, sâu sát với đồng sự, với chiến sỹ và nhân dân; "phải óc nghĩ, mắt trông, tai nghe, chân đi, miệng nói, tay làm. Chứ không phải nói suông, chỉ ngồi viết mệnh lệnh"(11). Người quan tâm lấy giáo dục, thuyết phục, nêu gương làm chính. Trong lời nói, việc làm phải lấy chính trị trọng hơn quân sự, phải là đội Việt Nam tuyên truyền giải phóng quân. Người đòi hỏi đội ngũ cán bộ quân đội phải biết làm cho tinh thần của bộ đội, sức mạnh của tổ chức được truyền qua súng, phải thực sự làm sao cho chính trị là linh hồn của quân đội cách mạng. Người kiên quyết chống lối làm việc chủ quan, đại khái, phô trương, ham chuộng hình thức; lối làm việc gấp đầu hay đẩy, nói hay làm dở, nói nhiều làm ít, nói mà không làm hoặc làm việc thiếu kế hoạch, thiếu kiểm tra, kiểm soát.

Đề có được những phẩm chất đạo đức, tư cách nói trên, Chủ tịch Hồ Chí Minh yêu cầu: một mặt, tổ chức phải bồi dưỡng, tạo điều kiện cho cán bộ được rèn luyện, mặt khác bản thân mỗi cán bộ phải bền bỉ, thường xuyên tự tu dưỡng, rèn luyện, bởi theo Người: "Đạo đức cách mạng không phải trên trời sa xuống, nó do đấu tranh, rèn luyện bền bỉ hàng ngày mà phát triển và củng cố. Cũng như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong"(12). Ngày nay, việc tiếp tục quán triệt và học tập tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức, tư cách của người cán bộ quân đội và hành động theo tư tưởng của Người vẫn là hết sức bức thiết. Để góp phần nâng cao đạo đức cách mạng và tư cách người cán bộ quân đội trong giai đoạn hiện nay, cần tập trung làm tốt một số nội dung chính sau đây:

Một là, quán triệt sâu sắc các quan điểm, nguyên tắc của Đảng, tư tưởng Hồ Chí Minh về công tác cán bộ và xây dựng đội ngũ cán bộ

Theo đó, cấp ủy, tổ chức đảng, người chỉ huy, chính ủy, chính trị viên cần nhận thức rõ: cán bộ là nhân tố quyết định thành bại của cách mạng, khâu then chốt của công tác xây dựng Đảng. Mọi vấn đề về công tác cán bộ và quản lý đội ngũ cán bộ thuộc thẩm quyền của cấp ủy, tổ chức đảng, được thực hiện theo nguyên tắc tập trung dân chủ. Việc đổi mới công tác cán bộ phải đảm bảo tính kế thừa và phát triển, xuất phát từ chiến lược xây dựng và bảo vệ Tổ quốc, tạo bước đột phá nhằm nâng cao chất lượng toàn diện đối với công tác này, góp phần xây dựng đội ngũ cán bộ, nhất là cấp chiến lược, chiến dịch đủ năng lực, phẩm chất và uy tín, đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong giai đoạn cách mạng mới. Trên cơ sở nhận thức đúng, đề cao vai trò lãnh đạo, chỉ đạo, nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác cán bộ và chủ động xây dựng đội ngũ cán bộ đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ. Trong thực hiện, phải chấp hành nghiêm nguyên tắc, quy chế, quy trình về công tác cán bộ; gắn xây dựng đội ngũ cán bộ với xây dựng đội ngũ đảng viên, xây dựng đội ngũ cán bộ chủ trì với xây dựng cấp ủy. Tập trung xây dựng đội ngũ cán bộ có bản lĩnh chính trị vững vàng, phẩm chất đạo đức, lối sống trong sạch; có số lượng và cơ cấu hợp lý; khả năng tư duy sáng tạo, năng lực lãnh đạo, chỉ huy giỏi; trình độ, kiến thức chuyên môn ngày càng cao; có uy tín trong tập thể; sức khỏe và độ tuổi phù hợp, góp phần xây dựng quân đội cách mạng, chính quy, tinh nhuệ từng bước hiện đại theo Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng, Nghị quyết Đại hội đại biểu Đảng bộ quân đội lần thứ XI đã xác định.

Hai là, phát huy vai trò của các tổ chức trong bồi dưỡng, giáo dục, giám sát sự rèn luyện đạo đức cách mạng và tư cách của đội ngũ cán bộ ở các đơn vị cơ sở

Cần tăng cường sự lãnh đạo của các cấp ủy đảng, vai trò của các tổ chức chỉ huy, tổ chức quần chúng trong bồi dưỡng, giáo dục, giám sát sự rèn luyện đạo đức cách mạng của đội ngũ cán bộ. Cấp ủy, chỉ huy, tổ chức đoàn thanh niên các cấp thường xuyên làm tốt công tác bồi dưỡng tập huấn cho đội ngũ cán bộ, nhất là sĩ quan trẻ, nhằm nâng cao trình độ năng lực, trước hết là năng lực tổ chức huấn luyện bộ đội và công tác tham mưu tác chiến, mỗi cán bộ cơ sở phải nắm vững quan điểm nguyên

tắc huấn luyện của Đảng, trước hết là phương châm huấn luyện "Cơ bản - thiết thực - vững chắc" đồng bộ và chuyên sâu với yêu cầu "Giỏi cấp mình, biết cấp trên và thành thạo cấp dưới". Do vậy ngoài việc tổ chức tập huấn, bồi dưỡng cán bộ hàng năm thì việc duy trì nghiêm túc nền nếp thông qua giáo án, bài giảng, tổ chức giảng thử, bình giảng hàng tuần ngoài thực địa, nhằm nâng cao khả năng xử phạm, phương pháp tổ chức huấn luyện cho đội ngũ cán bộ. Tổ chức quán triệt và thực hiện tốt quy chế dân chủ ở cơ sở; duy trì tốt nền nếp hoạt động và hiệu quả thiết thực của các tổ chức quần chúng trong phát huy quyền dân chủ của cán bộ, chiến sỹ trong đơn vị để giải quyết tốt các mối quan hệ trong đơn vị xây dựng bầu không khí dân chủ, đoàn kết trên cơ sở chấp hành đúng các chế độ, nguyên tắc, điều lệnh, điều lệ, kỷ luật của quân đội, pháp luật của Nhà nước. Đồng thời, cần tăng cường công tác kiểm tra, giám sát của cấp trên với nhiều hình thức theo chế độ thường xuyên hoặc đột xuất để kịp thời phát hiện tình hình, uốn nắn những sai phạm, giúp cán bộ từng bước trưởng thành.

Ba là, đội ngũ cán bộ không ngừng tu dưỡng rèn luyện xây dựng bản lĩnh chính trị vững vàng, xác định tốt nhiệm vụ xây dựng đơn vị, phục vụ quân đội

Lấy binh nghiệp làm nghề nghiệp từ đó thường xuyên trau dồi trình độ mọi mặt phấn đấu vươn lên tự hoàn thiện mình. Trước hết là kiến thức quân sự, chính trị, hậu cần, kỹ thuật, năng lực tổ chức huấn luyện bộ đội, quản lý chỉ huy đơn vị và tổ chức hoạt động thực tiễn quân sự. Rèn luyện phương pháp tác phong công tác, luôn gương mẫu trong lời nói và hành động, có ý thức tổ chức kỷ luật, có lối sống trong sạch lành mạnh, thực sự là tấm gương sáng để bộ đội noi theo. Mỗi đồng chí cán bộ phải chịu khó tìm tòi nghiên cứu các tài liệu sách báo, luôn trau dồi kiến thức nghiệp vụ và hiểu biết về đời sống xã hội, tích lũy kinh nghiệm xây dựng bản lĩnh vững vàng trong mọi lúc, mọi nơi có như vậy mới hội đủ phẩm chất cần thiết để giáo dục, quản lý, chỉ huy bộ đội hoàn thành nhiệm vụ được giao. Luôn luôn tự hoàn thiện mình đó là tiêu chí phấn đấu của mỗi cán bộ, đảng viên trong quân đội, có như vậy mới đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ xây dựng quân đội, xây dựng đơn vị.

Bốn là, đẩy mạnh tự phê bình và phê bình theo tư tưởng Hồ Chí Minh, nhằm không ngừng hoàn thiện đạo đức, tư cách người cán bộ cách mạng

Trong thực hiện tự phê bình và phê bình, người cán bộ phải có thái độ nghiêm túc trong tiếp thu ý kiến đóng góp của tập thể, nhưng cũng cần chống thái độ "dễ người, dễ ta", hoặc lợi dụng phê bình để thực hiện mục đích cá nhân, không trong sáng.

Xây dựng đội ngũ cán bộ quân đội vững mạnh là trách nhiệm của các tổ chức và mọi cán bộ, đảng viên, trước hết là của cấp ủy, cán bộ chủ trì các cấp. Cần phải coi tư tưởng Hồ Chí Minh về đạo đức và tư cách người cán bộ quân đội là hành trang trong suốt cuộc đời của mỗi người cán bộ quân đội. Thực hiện tốt điều đó là yếu tố quan trọng để tiếp tục nâng cao chất lượng đội ngũ cán bộ, tăng cường hiệu lực công tác đảng, công tác chính trị, xây dựng quân đội vững mạnh, bảo vệ vững chắc Tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa trong tình hình mới.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

- (1) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), Văn kiện Đại hội Đại biểu Toàn quốc lần thứ XIII, tập 1, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, tr.158.
- (2) (3) Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 7 (2011), Nxb Chính trị quốc gia, tr.217.
- (4) Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 14 (2011), Nxb Chính trị quốc gia, tr.435.
- (5) (8) Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 6 (2011), Nxb Chính trị quốc gia, tr.264, 458.
- (6) (7) Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 7 (2011), Nxb Chính trị quốc gia, tr.76.
- (9) Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 7 (2011), Nxb Chính trị quốc gia, tr.218.
- (10) Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 12 (2011), Nxb Chính trị quốc gia, tr.272.
- (11) (12) Hồ Chí Minh Toàn tập, tập 6, 11 (2011), Nxb Chính trị quốc gia, tr.233, 612.